

10. NEACȘU, I., Învățarea academică independentă: ghid metodologic, Editura Universității din București, 2006
11. PÎNIȘOARĂ, G. Psihologia învățării. Cum învață copiii și adulții, ed.Polirom, 2019
12. SCLIFOS, L. Repere psihopedagogice ale formării competenței investigaționale la liceeni, Teză de doctor în pedagogie. Chișinău, 2007, CZU 37. 01 (043.2)
13. SCLIFOS, L., Dezvoltarea competenței de cercetare - model de educație intelectuală Didactica Pro, nr.2-3 (54-55), 2009
14. SIEMENS, G., Conectivism A learningtheory for the Digital Age., 2009, p.4 http://www.itdl.org/Journal/Jan_05/article01.htm(vizitat 14.01.2021).
- 15.SIMANDAN D., Istoria și teoria geografiei ca obiecte de cercetare https://www.researchgate.net/publication/323993285_Istoria_si_teoria_geografiei_ca_obiecte_de_cercetare/link/5ab6d21ea6fdcc46d3b6bba4/download(vizitat 15.08.2020).
16. ȘOITU L. Dicționar enciclopedic de educație a adulților. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza,” 2011
17. TELEMAN A., Formarea competenței de explorare/investigare a proceselor ecologice la elevii claselor primare, Teză de doctor în pedagogie, Chișinău, 2010
- 18.Utilizarea realității virtuale în educația școlară – ghidul profesorului școlile futuriste – influența pozitivă a realităților virtuale și augmentate în context educaționalhttps://www.vrschool.eu/uploads/io2/RO/Module%2020Medii%20digitale%20de%20invatare_RO.pdf (vizitat 20.01.2019).
- 19.VĂIDEANU, G. Educația la frontiera dintre milenii. București: Editura Politică, 1988, p.142

PARADOXUL COMUNICĂRII VALORILOR ȘTIINȚIFICE

THE PARADOX OF COMMUNICATING SCIENTIFIC VALUES

Larisa Sadovei, dr., conf. univ.,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

Larisa Sadovei, Ph.D., associate professor,

„Ion Creanga” State Pedagogical University

ORCID iD: 0000-0002-1739-3766

CZU 001.38:316.77

Abstract

The following article is based on the theories and models of communication, specifically the analysis between the two axioms of the Palo Alto School, which create the connection between scientific values and the image of the author. The paradox of communicating scientific values is explained by understanding the personality of the scientist and the process of the scientific discovery. The incursion made concerns the relationship between the content of the communication, presented in terms of scientific results, and the sender - with reference to the person who creates the message. The relationship between these two entities can be perceived in the form of a paradox, contrary to the unanimously recognized truth, apparently fair reasoning that leads to contradictory conclusions, which can be considered neither true nor false.

Key-words: communication, axiom, scientific values, researcher personality, perception

Valorile științei decurg din rezultatele cercetării științifice și sunt reprezentate primul rând prin idei. Principala cerință pentru definirea unui rezultat științific fiind descoperirea, noutatea științifică, este reprezentată de cunoștințe noi, dobândite procesul cercetărilor într-un anumit domeniu.

Demersul teoretic al studiului din acest articol s-a întemeiat pe teoriile și modelele comunicării, care, din complexitatea și multidisciplinaritatea de abordare, trimit spre o intenție de axiomatizare, dat fiind cadrul teoretic, abstract și normat al teoriei generale a comunicării. *Pragmatics of Human Communication*, lucrare fundamentală a Școlii de la Palo Alto, se dovedește a fi un studiu al efectelor pragmatice (comportamentale) ale comunicării umane [5].

Atât Paul Watzlawick, cât și Gregory Bateson, consideră fundamentală studiarea oricărui fapt, a oricărei acțiuni în contextul producerii ei, căci orice fenomen rămâne inexplicabil atâta timp cât observația nu include contextul în care are loc fenomenul. Este imposibil să realizezi decuparea din întreg și să studiezi funcționalitatea [5, p. 207], întrucât în orice sistem axiomatic conceptele precedă, din punct de vedere logic, axiomele, iar „axiomele sunt enunțuri care au intervenit într-un fel sau altul în experiența noastră anterioară” [5, p. 322].

Studiul dat se face referință la două din renumitele șapte axiome ale Școlii Palo Alto:

Axioma 6: *Orice proces de comunicare este simetric sau complementar*

Axioma 7: *Comunicarea presupune procese de ajustare și acomodare.*

Imaginea și semnificația epistemică a omului sunt inseparabile și ele sunt expresia cunoștințelor despre om de care se dispune într-un anumit moment al evoluției istorice și al științei, remarcă în caest sens C. Enăchescu [1, p. 437]. Din aceasta se poate desprinde motivele și mobilurile ce fac ca un om „să caute” sau „să cerceteze”:

- *cum se poate face legătura dintre valorile științifice realizate și demonstrate timp și imaginea creată despre personalitatea omului de știință, autorul valorilor științifice?*

- *care sunt natura sufletească și structura intelectuală a cercetătorului științific?*

- *care este rolul comunicării prezentarea valorilor științifice ale unui autor și cunoștințele despre personalitatea acestuia?*

- *cum sunt receptate și dezvoltate ulterior?*

De fapt, imaginea despre personalitatea autorului și semnificația epistemică a omului sunt inseparabile, de aceea școală se învâța la început despre poet, prozator sau inventator (biografia). Cunoașterea și cercetarea științifică sunt activități umane specifice și corelează cu personalitatea cercetătorului, a omului de știință, de altfel, înțelegerea personalității omului de știință este intim legată de înțelegerea procesului de cercetare-cunoaștere științifică, afirmă C. Enăchescu [1, p. 437].

Cunoașterea științifică a lumii operează trecerea de la *imagine* la *esență* sau de la *formă* la *semnificație*. Lumea ca *reprezentare alegorică* este treptat înlocuită de *reprezentarea epistemică* sau, mai exact, de înțelesul ei științific exact. Semnificativ este însă faptul că, ambele situații, remarcăm o modalitate de *exprimare simbolică* atât a imaginii, cât și a semnificației lumii. Aceasta dovedește că procesele noastre cognitive și-au pus amprenta asupra lumii pe care au „tematizat-o” pentru a o putea cunoaște, explica și reprezenta. *Lumea epistemică* - sau cea care rezultă din cunoașterea științifică - capătă dimensiuni care caută să o explice pentru a putea fi înțeleasă. Ea își pierde treptat caracterul alegoric, devenind riguros organizată prin noile sale atribute: *întinderea, durata, substanța și relativitatea*, menționează C. Enăchescu [1, p. 419].

Descoperirea științifică, privită din punct de vedere psihanalitic, este considerată, ca o „activitate nevrotică”. Trebuie însă precizat faptul că, în cazul acesta, termenul de „nevroză” nu are nimic comun cu sensul pe care acesta îl are în clinica psihiatrică. El nu mai are o accepțiune strict medicală, de indicare a unei naturi patologice. Văzut într-o formă sau alta omul de știință nevrotic sau în limbajul popular „nebul”, adevăratul om de știință pare nebun în imaginea omului

classic: personalitatea cercetătorului, a omului de știință este, în sens psihanalitic, un model de personalitate structurată nevrotic de frustrările și interogațiile sale, generatoare de tensiune și neliniște interioară.

Utilizând metoda psihanalizei studiul personalității oamenilor de știință, opera acestora poate fi raportată la simptomele unei „nevroze mascate”. „Nevroza” omului de știință, a cercetătorului, este dată de tensiunea intelectuală a neliniștii sale interioare, motivată de dorința de a răspunde la propriile interogații. Necunoscutul ce ne înconjoară ne impune limite pe care persoana le resimte ca pe niște frustrări, fie de ordin practic, fie mai ales intelectual, și din care se dezvoltă un complex de inferioritate ce face ca omul să se simtă *mic* în fața *măreției* lumii, să se simtă *limitat* raport cu *infinitatea* lumilor. Este evident că ne aflăm în fața unei situații de frustrare.

A pune în atenție un subiect despre comunicare, înseamnă a fi gata de a accepta două reacții: fie că acest subiect este consumat, prea mult se vorbește despre comunicare, fie că ar putea trezi o stare de curiozitate despre dimensiunea ce ar putea fi prezentată, din moment ce se simte o suprasaturație a conținuturilor despre comunicare. „Înțeleg comunicarea ca pe o umbrelă uriașă care acoperă și influențează tot ceea ce se întâmplă între ființele umane. Odată ce ființa umană a sosit pe pământ, comunicarea este cel mai important factor și singurul care determină ce fel de relații realizează ea cu alții și ce se întâmplă cu ea lume” [6, p. 30]

Un aspect, ce întărește convingerea celor menționate anterior, se referă la cei doi actori ai comunicării, responsabilii principali de proces, care, de fapt, declanșează starea de incitare la ascultare sau respingere. Altfel spus, persoana, care ia rolul de emițător al mesajului, își asumă rolul de a convinge publicul, este facilitator de conținut relevant și merită ascultat. De cealaltă parte, receptorul, ia poziția de ascultător activ sau pasiv, în funcție de imaginea creată despre personalitatea emitentului. În studiul nostru comunicantul este autorul produsului științific, valoarea fiind criteriul dominant de raportare, argumentat și aprobat de arsenalul mijloacelor științifice.

Caracterul pluridimensional al comunicării face din acest fenomen unul mereu actual și de perspectivă. Contextul de abordare a orientat studiul dat spre cercetarea valorilor științifice și modul de prezentare publicului, în acest sens, parteneriatul dintre aceste două concepte (comunicare și valori științifice), fiind surprins de termenul *paradox*.

Acesta este scopul studiului evaluat drept paradoxal, din considerentul dezechilibrului format între imaginea despre autorul conținutului, tipul de personalitate, și valoarea științifică a fondului de idei reprezentat. Incursiunea realizată vizează raportul dintre *conținutul comunicării*, prezentat în termeni de *rezultate științifice și comunicant, emițător*, cu referire la persoana care creează mesajul. Relația dintre aceste două entități poate fi receptată sub forma paradoxului, ca stare contrară adevărului unanim recunoscut, raționament aparent just care duce la concluzii contradictorii, ce nu pot fi considerate nici adevărate, nici false.

Orice domeniu de cunoaștere științifică are un obiect asupra căruia își fixează atenția, cercetându-l scopul de a-l cunoaște și înțelege, menționează C. Enăchescu [1, p. 419]. Corpusul de idei în teoriile comunicării, al căror caracter de adevăr poate fi justificat (susținut cu probe sau / și argumente – knowledge as justified true belief) de obiectivitatea rezultatelor, pornește de la cele mai noi descoperiri deja realizate domeniu

Noile modele ale comunicării statuează, că nu putem reduce comunicarea la transmiterea „informațiilor” sau „mesajelor” prin codificare și decodificare și trebuie s-o înțelegem ca o comprehensiune reciprocă, ca acces la subiectivitatea altuia, la intențiile și motivele sale,

consacrând noi unități de analiză: *persoana, raporturile intersubiective experiența vieții cotidiene și rezultatul.*

Modelul general al lui George Gerbner (1956), caracterizat de Denis McQuail drept „modelul comunicațional cu cea mai completă tentativă de a specifica toate etapele și activitățile componente ale comunicării” [4, p. 39]. Gerbner introduce ca elemente noi *percepția, producția, semnificația mesajului; mesajul ca unitate a formei și conținutului, - intersubiectivitatea ca raport dintre producția și percepția mesajelor*, astfel încât *procesul de comunicare este caracterizat drept unul subiectiv, selectiv, variabil și imprevizibil*. Acest model poate fi aplicat pentru analiza de conținut a mesajelor, a corespondenței între realități și mesajele comunicării de masă, a receptării de către public a mesajelor, analiza diferitelor situații de comunicare, inclusive, a valorilor științifice.

Axa mijloacelor și a controlului comunicării urmărește relația dintre cel care comunică (agentul, M) și produsul comunicării (mesajul). Este „axa mijloacelor comunicării, a mijloacelor utilizate pentru creația, transmiterea și distribuirea mesajelor”. Mijloacele țin de agenții care permit transmiterea semnalelor, urmează „procedee de alegere și combinare a mijloacelor utilizate”, în final, resursele administrative necesare „pentru controlul producției și distribuției de mesaje. [7, p. 44].

Câteva exemple edificatoare sensul psihobiografiei unor personalități celebre, pentru a ilustra „motivele” care au dus la „nevoia” de cunoaștere și cercetare a adevărilor, atât în științele pozitive, cât și în științele umane. Această „cazuistică” este semnificativă nu numai pentru înțelegerea motivației activității de cercetare științifică, ci și pentru natura personalității cercetătorilor și orientarea vieții acestora în direcția cunoașterii și descoperirii, a înțelegerii adevărilor științei. Dar nu ne referim aici doar la motivația ce stă la baza cunoașterii și a activității de cercetare științifică. Numeroși autori, în special psihologi, medici și psihiatri, dar și oameni de cultură, au scos în evidență valoarea „factorilor patologici” sau, cel puțin, a unor „anomalii” de caracter, de adaptare a personalității în general, pregnante la mulți [8, p. 44].

Primul și cel mai ilustrativ caz este reprezentat de Socrate. *Viața lui Socrate se află într-o deplină concordanță cu principiile pe care el le reprezenta, căci pentru el a filozofa însemna, ultima analiză, a îmbina ideea cu viața, teoria cu practica. Aceasta se vede și din faptul că Socrate a avut o atitudine demnă de cetățean, căci el a luat parte la trei războaie peloponeze, dovedindu-se a fi un soldat destoinic și viteaz. În lupta de la Potideia el i-a salvat, printr-o faptă eroică, viața lui Alcibiade. Toate descrierile îl prezintă pe Socrate ca pe un bărbat de o mare forță fizică și spirituală; o natură tare și tenace, sever față de sine și lipsit de pretenții, curajos în lupta, rezistând greutăților și încercărilor. Stăpânirea de sine nu era liniștea unei naturi în care nu era nimic de stăpânit, ci dimpotrivă forța unui spirit mare, care își stăpânește senzualitatea vulcanică și un temperament plin de pasiune. Viața sa era o pildă de cumpătate și sobrietate. Se spune că în asediul orașului Potideia, care s-a făcut pe un ger grozav, singur Socrate nu se sinchisea de asprimea gerului, ci umbla desculț și dezbrăcat prin zăpadă. În lagăr a izbucnit molima și, după relatările lui Diogene Laertius, singurul care a rămas neatins a fost Socrate, ceea ce dovedește că acesta reușise să-și oțelească trupul prin exerciții și cumpătate. El nu neglijase nici sufletul, căci se mai spune ca Socrate era văzut ore întregi în aceeași poziție meditativă, adâncit în reflexiuni filozofice, ca și când spiritul său n-ar fi în corp [8].*

Nu găsim la ziua de azi prea multe psihobiografii ale unor personalități celebre ale domeniului care sunt recent plecați sau încă sunt prezenți în viața noastră. Așa am făcut

cunoștință cu personalitatea savantului *Constantin Enăchescu* [2], flatată de valorile științifice expuse în *Tratatul de teoria cercetării științifice* - carte de căpătâi pentru oricine dorește să se documenteze profund în „ale cercetării” [1]. Din biografiile publice aflăm că a fost medic psihiatru român, a absolvit Facultatea de Medicină din București (1961), este doctor în științe medicale (1972). Cercetător, doctor în psihologie și în medicina, medic primar psihiatru, profesor universitar la Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Universitatea din București. A predat psihanaliza și psihoterapie, și a scris *Expresia plastică a personalității* (1975), *Psihologia activității patoplastice* (1977), *Homo demens. O redefinire a nebuniei* (Polirom, Iasi, 2008) etc. Cunoaștem despre C. Enăchescu, că a fost inclus în Enciclopedia personalităților din România [2].

Un alt savant, cercetător renumit este *Hans Selye*, om de știință energic, care a trecut prin viață demn și neîncovoiat, Despre Selye, C. Enăchescu scrie în felul următor: „vorbitor a zece limbi, fost profesor și director la Institutul de Medicină și Chirurgie Experimentală al Universității din Montreal din 1945 până la pensionarea sa, în 1977. Selye a fost și președinte al Institutului Internațional al Stresului, fondat chiar de el în 1976. Selye s-a căsătorit cu Frances Rebecca Love în 1930, cu Gabrielle Grant în 1949 și cu cea de-a treia soție, Louise Drevet, în 1978. Absorbit de munca sa și insuportabil pentru cei din jur, după cum rezultă din fragmentele de jurnal din autobiografia sa „Stresul vieții mele”, Selye avea senzația că puțini oameni de știință „[petrec] destul timp cu familia sau se interesează de problemele politice pe cât ar trebui să o facă un bun cetățean”. Ca mulți cercetători ai stresului care i-au urmat, și el era pătruns de o compasiune abstractă, dar sinceră: „După părerea mea”, scria el, „cele mai înalte calități ale omului sunt o atitudine caldă față de semenii săi și în special compasiunea față de toți cei care suferă de boli, sărăcie sau opresiune”. Hans Selye a murit pe 16 octombrie 1982.

Axioma 6 care ne spune că orice proces de comunicare este simetric sau complementar, dacă el se întemeiază, respectiv, pe egalitate sau diferență. Se distinge astfel un „comportament oglindă”, întemeiat pe egalitate sau unul centrat pe diferența (elev-profesor, tânăr-bătrân). Iar atunci când ne facem cunoscuți cu valorile științifice din operele aflate în biblioteci, din listele de publicații depuse pentru participarea în diverse concursuri sau acreditări, din CV-urile făcute public sau chiar din volumele proprii editate, intră în sistemul de operare mintală Axioma 7: *comunicarea presupune procese de ajustare și acomodare*. Întrucât oamenii sunt inevitabil diferiți în comunicare oamenii se sincronizează cu ei.

Drept exemple despre viața oamenilor, cercetători prezenți în viața noastră, ale căror valori științifice sunt actuale și de necontestat, aflăm din propriile incursiuni studiile tematice, din care putem percepe modul de viață sau temperamental au stilul care-i definește ca personalitate, sunt *Larisa Cuznețov Secrieru „Modus cogitandi, modus vivendi. Biobibliografie” (2011)*, *Virgil Mândacanu Bibliografie (2011)*, *Cojocaru, Vasile Gh. Timpul ca dimensiune a vieții și a înfăptuirilor (2018)*.

Mintea omului, în baza stimulilor senzoriali receptați din mediul înconjurător, are în interiorul ei *o hartă a realității care conține toate credințele personale despre lume*, așa cum Axioma 7 stabilește despre comunicare, că *presupune procese de ajustare și acomodare*.

Dar această hartă are o structură asemănătoare care ajută la receptarea mesajului despre personalitate. Formarea hărții personale este supusă unor procese distincte, fapt care o face unică și diferită de cea a altor ființe umane. Psihobiografia acestor cercetători ca oameni de știință este, în sens psihanalitic, un model de personalitate structurată nevrotic de frustrările și

interogațiile sale, generatoare de tensiune și neliniște interioară, sigur vor scrie urmașii. Seria poate continua încă mult.

În studiul despre Paradoxul comunicării valorilor științifice a fost analizată relația dintre valorile științifice incontestabile și profilul de personalitate al cercetătorului/savantului receptat, urmărind exemple de asimetrie sau complementaritate din punctul de vedere a percepției despre viață și valorile științifice. Interpretarea acestor exemple se face de la numele autorului, reflectând asupra limitelor care fac evidentă personalitatea cercetătorului și rezultatul creației științifice, abordate ca valori. Primul exemplu este J. Locke: suferea de bronșită cronică. Opera sa celebră a exercitat foarte mari influențe, lucrarea fiind intitulată: „Încercare asupra intelectului omenesc” (1689-1690).

J. Locke

suferea de bronșită cronică

- Încercare asupra intelectului omenesc, 1689-1690.
- Despre conducerea intelectului
- Elemente de filosofie naturală,
- Câteva păreri asupra educației / ambele apărute postum; de asemeni în 1695
- Critica rațiunii pure
- Metafizica moravurilor
- Istoria generală a naturii și teoria cerului
- Ce este „luminarea”?
- Ce înseamnă a se orienta în gândire?

I. Kant

era de constituție slabă, rahitic, ipohondru și avea psihastenie, o nevroză obsesională

Romane:

- *Émile* sau despre educație (roman pedagogic) - (1762)
- *Iulia* sau noua *Eloiză* (roman epistolar) - (1761)
- *Opere - libret și muzică*
- *Muzele galante* - (1745)
- *Ghicitorul satului* - (1752)
- *Pagini confesive*
- *Rousseau, judecător al lui Jean Jacques* - (1776)
- *Visările unui hoinar singuratic* - postum - (1782)

J.-J. Rousseau

considerat de unii autori parafrenic cu halucinații, afirma adesea că „frica și rușinea îl stăpânesc atât de mult, încât ar vrea să fugă de ochii tuturor oamenilor”

Este o stare complexuală pe care o va supracompensa prin construirea unui sistem de educație și a unei doctrine morale legate de explicarea „inegalității dintre oameni”

Ian Amos Comenius

O viață zbuciumată din cauza prigonirii religioase (a fost preot), 2 căsnicii pierdute și biblioteci întregi cu manuscrise arse

o listă quasi-exhaustivă a operelor, dintre care:

- *Opere didactice complete* (1657)
- *Orbis sensualium pictus*, Nürnberg - despre învățarea latinei (1658)
- *Clamores Eliae* - idei despre ameliorarea lumii și cooperarea internațională (1665-1670)
- *Statica socială*,
- *Principiile psihologiei*
- *Un sistem de filosofie sintetică*.

H. Spencer

neurastenic și astmatic

Această orientare științifică a cercetătorilor analizați, de cunoaștere s-a datorat, după W. Lange-Eichbaum, autor menționat de C. Enăchescu, următoarelor aspecte:

- existența unor pasiuni organice deosebit de puternice;
- o mare sensibilitate;
- existența unor inhibiții puternice ;
- o capacitate de sublimare deosebit de activă;
- talent și imaginație;
- originalitate gândire.

La cele de mai sus, W. Lange-Eichbaum insistă să ia în considerație, ca factor dominant determinarea activității de cunoaștere și cercetare științifică, „structura morbidă” a personalității acestora. El insistă asupra unei relații, poate încă incomplet cunoscută, între geniu și nebunie,

În încheiere, valoarea de adevăr a rezultatelor cercetării științifice este dată de importanța teoretică a ideilor științifice formulate, pe de o parte, iar pe de altă parte, de importanța beneficiilor imediate pe care aceste descoperiri științifice le aduc activitatea practică de zi cu zi. Paradoxul dintre imaginea personalității autorului și valorile create este diluat, odată cu receptarea mesajului valoric al conținutului operei.

BIBLIOGRAFIE

1. ENĂCHESCU, C. *Tratat de teoria cercetării științifice* (editia a II-a). Iași: Polirom, 2007. ISBN: (10) 973-46-0410-4
2. *Enciclopedia personalităților din România*. București, 2006. ISBN: 973-577-507-7
3. LESENCIUC, A. *Teorii ale comunicării / Adrian Lesenciuc*. - Ed. a 2-a, reviz. - Brașov: Editura Academiei Forțelor Aeriene "Henri Coandă", 2017. ISBN 978-606-8356-46-4
4. McQUAIL, D. *Comunicarea*. Iași: Institutul European, 1999. 257 p. ISBN: 9735861682
5. WATZLAWICK, P. et al. *Pragmatics of Human Communication*. Palo Alto. 2011301 p. ISBN: 9780393710595
6. SATIR, V. *The New Peoplemaking Paperback*. 2nd ed. edition. Palo Alto USA, Science and Behavior Books, 1988. 400 p. ISBN-10 0831400706; ISBN-13 978-0831400705
7. TRAN, V. ȘI STĂNCIUGELU, I. *Teoria Comunicării*. București: Editura Comunicare.ro, 2003.
8. XENOFON. *Amintiri despre Socrate*. Chișinău: Ed. Hyperion, 1990. 254 p. ISBN 5368012322

DIMENSIUNI AXIOLOGICE ALE PROCESULUI EDUCATIV

AXIOLOGICAL DIMENSIONS OF THE EDUCATIONAL PROCESS

Cristina Lașcu, doctorandă,

UPS „Ion Creangă” din Chișinău

Cristina Lașcu, PhD student, „Ion Creangă” SPU

ORCID iD: 0000-0002-4466-3768

CZU 37.01:1/.14

Abstract

The instructive-educational activity must be oriented towards the knowledge and assimilation of a well-defined system of values (acquisition of knowledge, skills, abilities, capacities, competences, intellectual and motor acquisitions), through which the student to form his conception of the world, moral beliefs, character traits, as well as skills of knowledge, research and creation. That is, the educational process must have not only informative-formative valences, but also effects in terms of moral, aesthetic, civic education, etc. The mission of axiological education is symbolically expressed by the strategic goal of the formation and integral development of